

**ՎԼԵՆՏԻՆ ԽԱԶԻԿԻ
ԹՈՎԱՄԱՅԱՆ**

**Արվեստագիտության քեկնածու,
Երևանի Կոմիտասի անվան պետական
կոնսերվատորիայի դոցենտ,
լրագրող**

Չարիկ Սարյանն իմ օժտված, շնորհալի
և տաղանդավոր ուսանողներից է:
Այժմ՝ կոմպոզիտոր Լազար Մարտիրոսի Սարյանը
բազմակողմանի զարգացած, կրթված, վառ
երաժիշտ է, որը Երևանի կոնսերվատորիայում իր
աշխատանքով նպաստում է բարձր որակավորված
երաժշտական կադրերի ստեղծմանն
ամբողջությամբ Հայաստանի երաժշտական
մշակույթի բարգավաճմանը:

Գ.Գ.ՇՈՍՏԱԿՎԻԶ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆ - դպրոցական կյանք

ԱԿՆԱՌՈՒ ՀԱԶՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ղ ազարոս Սարյանի անվան Արվեստագիտության N 1 դպրոցի շքանուրբից յուրաքանչյուր ներս մտնողի ուշադրությունն են գրավում, հենց ճեմարանից սկսած փեղակայված դպրոցի գեղարվեստի բաժնի սաների գործերի ցուցահանդեսը, ապա դպրոցի փարբեր փարիների կազմակերպած հաշվետու համերգներին, միջոցառումներին ու զանազան շեռնարկներին նվիրված հոդվածներ, լուսանկարներ, սակայն այդ ամենի զարդը՝ Ղազարոս Սարյանի բրոնզաձույլ կիսանդրին է, որը 2000 թ. քանդակել է դպրոցի նախկին սան, այժմ քանդակագործ Իշխան Նազարյանը: Այն փեղակված է ճեմարանում: Այս փեղից էլ սկսվում է հայր ու որդի արվեստագետներ՝ Մարտիրոս և Ղազարոս Սարյանների կերպած արվեստի ծանոթությունը:

Սակայն, այսօր մենք նպատակադրվել ենք ընթերցողին ներկայացնել անվանի կոմպոզիտորի անվան Արվեստի դպրոցի և ընդհանրապես Ղ. Մ. Սարյանին նվիրված հոբելյանական միջոցառումներից մի քանի դրվագ:

Տարիներ* շարունակ Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի գործիչները, և ոչ միայն նրանք, ակնաստիճան են Երևանի Ղ. Մ. Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցի ուսումնական փարբեր ամենամյա հաշվետու, ինչպես փարբեր երկրների ազգային երաժշտության անվանի մեծերին նվիրված, այն-

պես էլ համաշխարհային երաժշտական գրականության և հայ երաժշտության մեծ գործիչներին նվիրված համերգներին, որոնք, պետք է խոստովանենք ինչպես կանոն, միշտ անցնում են բարձր մակարդակով:

2009-ի հունիսի 15-ին Ա. Բարաջանյանի անվ. համերգասրահում փեղի ունեցավ Երևանի քաղաքապետարանի Ղ. Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցի փարբերների հաշվետու համերգը: Այդ ժամանակ դպրոցը 38 փարբեր ավելի պատմություն ուներ: Եվ որպես արվեստի բազմադյուր, բազմաճյուղ, մի դպրոց, կրթօջախ, որի կազմում եղել և շարունակում են գործել արվեստի գրեթե բոլոր ճյուղերը: Դպրոցի հաշվետու համերգին ներկայացվեց երաժշտական բաժնի սովորողների պատրաստած լավագույն կատարումները, պարարվեստի բաժնի պարային բեմադրությունները շնորհալի սաների մասնակցությամբ, որոնց թվում էին հանրապետական և միջազգային մրցույթների դափնեկիրներ, փարբեր կարգի փառաբանների մրցանակակիրներ: Գեղարվեստի բաժնի սաների լավագույն աշխատանքները ցուցադրված էին դպրոցի ճեմարանում, իսկ քաղաքական բաժնի սաները վարում էին համերգը,

միաժամանակ ներկայացնելով դպրոցի մշակութային գործունե կյանքի դրվագներ, արդեն ավանդույթ դարձած աշխարհի փարբեր ազգերի երաժշտությանը նվիրված համերգներ՝ Չինաստանի, որին ներկա էր Հայաստանում Չինաստանի արտակարգ և լիազոր Դեսպան պարոն Ջիոյին Հոնգը: Այդ համերգին ներկա էր նաև Հայաստանում ԱՄՆ փոխդեսպան պարոն Ջոզեֆ Փենինգթոնը, Երևանի Քանաքեռ - Ջեյթուն համայնքապետ պարոն Արայիկ Քոթանջյանը: Ինչպես միշտ, համերգին, արվեստի բազմաթիվ գործիչների հետ ներկա էր և ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, Կոմիտասի անվ. կոնսերվատորիայի երաժշտության պատմության ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր Արաքսի Սարյանը: Համերգին իրենց վարպետությամբ փայլեցին դեղատարների անսամբլի պատանի երաժիշտները, Հրաչ Հակոբյանի ղեկավարությամբ, դասական մեներգեցողության բաժնի սաներից Անի Միմոնյանը, ինչպես նաև Կոմիտասի անվ. կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Վալերի Հարությունովի դպրոցական մյուս սաները: Իսկ դպրոցի պարային բաժնի սաներն իրենց վարպետությամբ և հմտությամբ չէին զիջում պարարվեստի դպրոցի սովորողներին: Հայաստանում Չինաստանի դեսպանի խորհրդակցական այնքան էր փարված սաների հմայիչ պարարվեստով, որ կյանված փեսագրում էր: Իսկ Միացյալ Նահանգների փոխդեսպանը համերգի ավարտին նշեց, որ աշակերտները շատ փառանդավոր են. «...խոսք չունեմ ասելու, հրաշալի էր կազմակերպված»:

Երաժշտական ԳՅՅՄՍՍԱՆ 4(39)2010

* /Ղազարոս Սարյանի անվան մրցույթը, «Երաժիշտ» N2(39) փետրվար 2009թ.:

Ղ. Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցը ողջունում է ՀՀ Նախագահի տիկին Ռիտա Սարգսյանին

Տնօրեն՝ Ս. Ա. Սուքիասյան, ԵՊԿ վոկալ տեսական ֆակուլտետի ղեկավար Գ. Գ. Ղազարյան, Երաժշտության պատմության ամբիոնի վարիչ Ա. Ա. Սարյան

Ա. Մուրադյան, Ս. Ղազարյան Ս. Աբրահամյան

Մեծ եռուզեռ էր դպրոցում, որը փոնական փետք էր սրացել: Ուրախ ժպիտը, փրամադրությունն ու ջերմ մթնոլորտը փիրել էր բոլորին և ամենուր: Աչք էին շոյում դպրոցի նախասրահում ցուցադրահարակներին ու պատերին փակցված դպրոցի կյանքն ու առօրյան նկարագրող ու պատկերող նկարներն ու պատարառները, աշակերտների գեղագիտական աշխատանքները և հանրապետություն ժամանած երաժշտական գործիչները՝ կոմպոզիտորներ, երաժշտագետներ, Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի պրոֆեսորներ ու դասախոսներ, որոնցից շարերն էլ դասավանդում են դպրոցում: Սակայն բոլորն էլ սպասողական անհա-

նգիստ վիճակում էին: Եվ պատահական չէին սկիզբ առած բուռն ծափողջույնները, որոնցով ներկաները դիմավորեցին ՀՀ Նախագահի տիկինը՝ Ռիտա Սարգսյանին, ով պարիպ էր բերել ներկա գրկվելու դպրոցի ուսումնական փարեվերջի հաշվետու համերգին:

Դպրոցի փնօրեն Սուսաննա Սուքիասյանը դիմելով ներկաներին ասաց.

Այսօր, բոլորս հավաքվել ենք անցկացնելու Ղազարոս Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցի 2010 - 2011 ուսումնական տարվա հաշվետու համերգը:

Հարգելի բարեկամներ, առանձնահատուկ ուրախալի, հիշարժան օր է. տիկին Ռ.Սարգսյանը պատվել է մեզ, մեր համերգը իր ներկայությամբ: Նա մանուկների նկատմամբ ցուցաբերած հոգատարության, իր հետաքրքրական և հիանալի նախաձեռնությունների շնորհիվ դարձել է Հանրապետության մանուկների և առաջին հերթին մեր դպրոցի աշակերտների սիրելին, եկեք մեր ծափերով շնորհակալություն հայտնենք, որ նա կիրակի օրով թողել է ամեն ինչ և եկել ներկա գտնվելու մեր հաշվետու համերգին:

Ինչպես միշտ, ներկա են մեր դպրոցի անունը կրող մեծանուն կոմպոզիտոր Ղ. Սարյանի կինը, Արվեստի վաստակավոր գործիչ, արվեստագիտության թեկնածու Արաքսի Սարյանը, այնպես էլ հանրապետության անվանի երաժիշտներ, ողջունում ենք նրանց...

Դպրոցի վաստակաշար ուսուցիչներից, երաժշտագետ Ծաբե Հովհաննիսյանը ողջունում է, հայտարարում պարային բաժնի սովորողների ելույթը, որը Նիկիտո Պազանիևի «Կամակորը» կարակ պարի բեմադրությունն է, այն իրականացրել է պարուսույց Անահիտ Մկրտչյանը: Այս հանդես եկան Սյրեֆանիա Ղազարյանը (դաշնակահարների Գ. Սարաջյանի անվ. Հանրապետական 7-րդ մրցույթի 2-րդ մրցանակակիր), Սերգեյ Աբրահամյանը («Վերածնունդ» միջազգային 2-րդ փառատրոնի 1-ին մրցանակակիր, Վ. Սպիվակովի կազմակերպած «Москва встречает друзей» 7-րդ փառատրոնի մասնակից), Գոռ Կարապետյանը («Վերածնունդ» միջազգային 3-րդ փառատրոնի դիպլոմակիր), Աիդա Մուրադյանը (եռյակ և քառյակի կազմերով և մենակատարմամբ), քառյակ, որը մրցանակներ չստացավ «Վերածնունդ» փառատրոնում, Ժաննա Հակոբյանը, Դավիթ Ալեքսանյանը, իսկ կլաններահար Սերգեյ Աբրահամյանը այս փարի նոյեմբերին մասնակցել է Լոնդոնում փեդի ունեցած համերգին:

Ղազարոս Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցի մանկավարժական կազմը միշտ հեղափոխում է հայկական երաժշտության, կոմպոզիտորների արվեստին: 2010-2011 ուսումնական փարում նշվել է Ղ. Սարյանի, Ա. Հարությունյանի ծննդյան 90-ամյա փարեդարձները:

Երաժշտական խմբերի թվում գործում են փողային նվագախումբը, ժողովրդական գործիքների անսամբլը, որոնք անընդհատ քարմացնում են երկացանկերը և հանախ հանդես գալիս դպրոցական

փարաբնույթ միջոցառումներին, իսկ պարարվեստի, քարերական, գեղարվեստական բաժինների սովորողները դրանց մշտական ամենագործուն ու անմիջական մասնակիցներն են, դպրոցի դասարաններն ու դասիժները միշտ զարդարվում են աշակերտների նկարած աշխարանքներով: Պարմական դարձած անցած ուսումնական տարում դպրոցի գեղարվեստական խմբերը՝ ժողովրդական գործիքների անսամբլը (Գ. Դանիելյան), քանոնահարների անսամբլը (պրոֆեսոր՝ Ա. Աթաբեկյան), փողային նվագախումբը (պրոֆ.՝ Ն. Գալստյան, Ս. Դանիելյան), առանձնահատուկ նշենք՝ երգչախումբը (պրոֆեսոր՝ Հ. Ա. Վարդանյան), իսկ օժտված աշակերտները, որոնք բազմիցս են մասնակցել և մրցանակներով, դիպլոմներով, պարգևատրվել են վերադարձել միջազգային, հանրապետական քաղաքային մրցույթներից, փառատոներից, սարգսարեստներից, նաև մասնակցել են հանրապետական, քաղաքային մասսայական բոլոր միջոցառումներին:

Նույնիսկ տասնյակ էջերը չեն կարող ընդգրկել Ղ. Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցի նվաճումներն ու շեղբերումները, որոնց մասին խնդրեցինք հակիրճ պարմել դպրոցի ուսումնական մասի վարիչ, Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիայի դոցենտ Ժաննա Բաղրամյանին:

Ավանդույթին հավատարիմ դպրոցի աշակերտները հանդես են գալիս ինչպես դպրոցի, այնպես էլ մայրաքաղաքի մեծ և փոքր դասիժներում, տարբեր դպրոցներում, ուսումնական հաստատություններում, դեսպանատներում և այլուր: Իսկ մրցույթներն ու փառատոները, ստուգատեսները մի առանձին բնույթ ու կարևորություն ունեն: Եվ տարվերջին ամփոփվում են մի ընդհանուր հաշվետու համերգով, որն անշուշտ, անհրաժեշտություն է թե՛ դասատուների, թե՛ աշակերտների համար: Երաժշտարվեստն ի սկզբանե բանավարկետ է և երաժշտական բաժնում սովորող 750 աշակերտից յուրաքանչյուրը տարվա ընթացքում պետք է անպայման բեմ բարձրանա և այն էլ ոչ մեկ անգամ, իհարկե նաև պարարվեստի և գեղարվեստի բաժիններն էլ իրենց հերթին՝ ցուցահանդեսներ, տարատեսակ ելույթներ են ունենում: Բեմն է որ կոփում, դաստիարակում է ապագա երաժիշտներին, ընտելացնում ելույթների հաճախականությանը, նրանց բեմում պահելու, կեցվածքի արվեստին, իսկ տարվա ընթացքում աշակերտների գեղագիտական դաստիարակությունն է, գեղարվեստական ճաշակի զարգացումն ու բարձրացումը:

Տիկին Բաղրամյան, յուրահատուկ մի համերգ էր, եթե շքեղ չասենք, 2010-2011 ուսումնական տարեկերջի հաշվետու համերգը, որը հաշվետվություն էր նաև Հանրապետության երևելի երաժիշտներին, որը մեծ նշանակություն ունի, ի վերջո պետական գործիչների և Առաջին տիկնոջ առջև: Գոհ էին բոլորը, յուրաքանչյուր կատարում ջերմորեն էին ողջունում:

Ինչպիսի՞ն էր այն Չեզ համար, որպես մանկավարժ, ուսումնական մասի վարիչ, երաժիշտ:

Մեծ պատիվ էր և Առաջին տիկնոջ և երևելի

Ժողովրդական գործիքների անսամբլ
ղեկավար՝ Գ. Դանիելյան

«Ուզունդարա»
Ք. Մամյան,
Ս. Սկրտչյան,
ղեկավար՝
Է. Գրիգորյան

Դ. Կարապետյան, Ս. Աբրահամյան, Ա. Մուրադյան,
Ս. Դազարյան, ղեկավար՝ Ա. Գրիգորյան

երաժշտական գործիչների ներկայությունը, առաջին հերթին մեծ աշխատանքի, տքնանքի արդյունք ներկայացվեց: Նախ այս ուսումնական տարվա ընթացքում դպրոցում գործող գրեթե բոլոր բաժիններում սովորող աշակերտների մեծամասնությունը մասնակցել էր և՛ միջազգային, և՛ հանրապետական մրցույթների, միայն մեկ օրինակ. գեղարվեստի բաժինն այս տարի նվաճել է շուրջ 20 մրցանակ, պարարվեստի բաժինն առավել, իսկ երաժիշտները մրցանակներ շահեցին և Գ. Սարաջյանի անվ. և Գ. Յուրիում կայացած «Վերածնունդ» մրցույթներում և, իհարկե, Երևանի քաղաքապետարանի մրցույթ - Փառատոնը, որին մասնակցում էին մայրաքաղաքի երաժշտական բոլոր դպրոցները, սարյանականները նվաճեցին երկրորդ մրցանակը, որը մեծ նվաճում, առաջընթաց է, որովհետև և՛ արվեստի, և՛ երաժշտական դպրոցների ամենաափսոսական խնդի-

րը աշակերտներ ունենալն է, որոնց մենք կրթում, դաստիարակում, մտածում ենք վաղվա օրվա մասին: Եթե այսօր ունենանք կիրթ մանուկներ, վաղը կունենանք և արվեստը հասկացող, գնահատող ունկնդիր, ազգ: Մենք ուրախանում ենք, որ այսօր հիանալի աշակերտություն ունենք, հպարտանում ենք, որ մասնագետների գնահատանքին ենք արժանացել և պետք է ամեն ինչ անենք ձեռք բերածը բազմապատկելու համար:

Հետաքրքրականն այն է, որ Ղ. Սարյանի անվ. արվեստի դպրոցը ամբողջ տարին ընդունելություն է կատարում, ժամանակի թելադրանքն է: Ճիշտ է, այդ հանգամանքը դժվար կացության մեջ է դնում, սակայն մանկավարժներին աշակերտներով ապահովելու անհրաժեշտ միջոց և արդյունավետ է և դրա

հետ միասին ուսումնական տարվա ընթացքում սովորողները կարող են ըստ ցանկության, կամ բնական անհրաժեշտության դեպքում՝ գործիքները փոխել մեկ ուրիշով, միայն թե աշակերտը կարողանա ինքնարտահայտվել ու ինքնահաստատվել:

Այսինքն Ղ. Սարյանի անվ. Արվեստի դպրոցի Կրթականությանը, մանկավարժներին ջանում են, որպեսզի մարտը սերունդը գեղագիտական և մասնագիտական լիարժեք դաստիարակություն և կրթություն ստանա:

Եվ ներկա գրնվելով ուսումնական տարեկանի հաշվետու համերգին, լսելով մանուկ ու պատանի երաժիշտների կատարումները, հեղինակը բեմահարթակին նրանց պահվածքին ներշնչվում էս հավատով, որ նրանք երաժիշտներ են դառնալու:

Դպրոցի հաշվետու համերգին Ա. Խաչատրյանի անվ. համերգարահում 2012թ. Սարյանների ընտանիքը, թոռները՝ Լուսինը և Դավիթը, Ա. Ա. Սարյան և դպրոցի տնօրեն՝ Ս. Ա. Մուրիասյան

Հաշվետու համերգի մասնակիցներ. Սեպտեմ, Միացյալ երգչախումբը, ղեկավար՝ Հ. Ա. Վարդանյան, համերգավար՝ Ը. Հովհաննիսյան

Գիտլահարների անսամբլ, ղեկավար՝ Ռ. Նիկողոսյան

Սեպտեմ՝ Վ. Առաքեյան, Գ. Կարապետյան, Ռ. Հովհաննիսյան, Ա. Ավանեսյան, Ս. Աբրահամյան, Ս. Ղազարյան, Գ. Կենջեցյան, ղեկավար՝ Ա. Գրիգորյան

Резюме

Обозрение: Статья доцента ЕГК, кандидатата искусствования, журналиста Валентина Хачиковича Товмасыана “Зримые достижения” представляет отчетные концерты Школы искусств им. Л. М. Сарьяна. Знакомит с организацией и методами работы музыкального, художественного и танцевального отделений школы. Оценивает музыкальные и творческие коллективы, существующие в школе, так же выступление лучших учеников и учителей. Неоценима творческая и организаторская деятельность руководства школы во главе с С. А. Сукиасяном.

Summary

Review: Article of YSC pedagogue, candidate of art criticism, journalist Valentin Khachikovich Tovmasyan presents report concerts of School of Arts after L. M. Saryan. Acquaints with the organization and methods of work of music, art and dance departments of the school evaluates music and art groups that exist in the school, also the speeches of the best students and teachers. Invaluable are the creative and organizational activities of the school management led by S. A. Suqiasyan.